

2010:17

Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster

Antikvarisk medverkan, 2009 - 2010

Regionmuseet
Kristianstad
Landsantikvarien i Skåne

Rapport 2010:17

Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster

Antikvarisk medverkan, 2009 - 2010
Öved socken, 1430
Sjöbo kommun
Skåne län

Jimmy Juhlin Alftberg

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2009 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2010:17
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Bro M232, vy mot väster.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster

Innehåll

Sammanfattning	5
Administrativa uppgifter	5
Utförda åtgärder	5
Avvikelser från handlingarna	7
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	7
Iakttagelser under renoveringen	8
Övriga handlingar med relevans för arbetet	9

Sjöbo kommun.

Del av Öved socken, bro M232 markerad.

Sammanfattning

Bron har grävts ur, omkilats samt försetts med ny fyllnadsmassa och nytt slitlager. Barriärerna har delvis monterats ner och återuppförts samt omfogats.

Administrativa uppgifter

Objekt	Bro nr 232, väster om Öved kyrka
Socken	Öved
Kommun	Sjöbo
Länsstyrelsens beslut	2009-09-10 (dnr 432-39032-09/431-39029-09)
Byggherre/beställare	Vägverket Region Skåne
Entreprenör	Stenmontering i Bohuslän AB
Antikvarisk medverkan	Jimmy Juhlin Alftberg, Regionmuseet Kristianstad
Byggnadstid	oktober 2009 – februari 2010
Slutbesiktning	2010-04-20

Utförda åtgärder

Innan arbetet stämpades brovalvet med grovt timmer. Farbanan avlägsnades och brokärnan grävdes till 2/3 ur. Skadade partier av sidobarriärerna monterades var-samt ner. Efter noggrann rengöring med rinnande vatten omkilades valvet med sten. Nytt fyllnadsmaterial lades från västra landfästet, ovan valvet och mot äldre befintlig fyllning vid östra landfästet. Nytt fyllnadsmaterial utgjordes av makadam. Sidobarriärerna omlavades/murades till utseende likt tidigare samt omfogades enligt befintlig fogmodell (utskjutande spetsfog). Till murningsarbetet användes cementbruk.

Norra barriären under arbetet.

Norra barriären efter arbetet.

Fyllnadsmassan ovan valvet urgrävd, vy mot öster.

Norra brosidan efter arbetet.

Exempel på fogning, innan arbetet.

Ny fogning.

Ny farbana efter arbetet, vy mot väster.

Avvikelser från handlingarna

Inga tekniska avvikelser har noterats. I övrigt se nedan under Iakttagelser under renoveringen.

Kultuhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Bedömningen är att inga kultuhistoriska värden har gått till spillo

lakttagelser under renoveringen

Redan under inledningen av arbetet, då farbanan schaktats av och brons kärnmaterial börjat tas bort, kunde det konstateras att bron inte befanns vara i originalskick. Bland annat hade en vattenledning grävts ned i farbanans norra del och vid västra valvanfanget fanns en yngre fyllnadsmassa som skiljde sig åt mot den östra fyllningen. Dessutom uppdagades det att ovansidan på valvet till största delen blivit omfogat med cementhaltigt bruk. I samband med denna fogning hade även ekkilar slagits ner i sprickor mellan stenarna. En intakt kil påträffades. Det parti som föreföll mest orört utgjordes av fyllnadsmaterialet vid det östra landfästet, i vilket även röd Övedssandsten förekom. I detta material återfanns även en ram-sågad ekbräda, som stuckits ner mellan valvstenarna och landfästets nedre stenfyllning. Då brädan bedömdes vara äldre i förhållande till valvfogningen togs den aldrig upp ur sitt läge.

På grund av den stränga vintern 2009/2010 beslöts att skjuta fram ommurningsarbetet till dess att ett frostfritt klimat inträdde. Arbetet blev därmed vilande över julhelgerna etc och överenskommelse gjordes mellan antikvariskt medverkande och entreprenören att denne skulle låta meddela när murningen skulle påbörjas. Dock skedde ingen förmedling och när antikvariskt medverkande under tidig vår tog kontakt med entreprenören meddelades endast att bron redan var färdig. Det ska därför nämnas att antikvariskt medverkande inte kunnat uppfylla intentionerna i Länsstyrelsens tillståndsbeslut på ett fullt nöjaktigt vis.

Sentida omfogning ovan valvet. I hålen har tidigare suttit ekkilar.

Ekbrädan in situ.

Bevarad ekkil.

Övriga handlingar med relevans för arbetet

2009-08-19 Offert inkl kort arbetsbeskrivning, Stenmontering i Bohuslän AB

2009-09-10 Länsstyrelsens tillståndsbeslut

2009-10-06 Start- och byggmötesprotokoll nr 1, Vägverket

Kristianstad 2010-05-10

Jimmy Jublin Alftberg

Regionmuseets rapportserie 2010

Kulturmiljö

1. Vä 2:107, Vä sn, FU, Anders Edring, 2009
2. Villa Petterssons trädgård – en restaurering, Svalöv sn, AK, Anna Rabow, 2008
3. Marsvinsholms slott – renovering av balustrader, Balkåkra sn, AK, Kristina Nilén, 2008
4. Gravfältet i Färlöv, Färlövs sn, FU + UN, Tony Björk, 1995 – 2005
5. Glimmebodagården – taktäckning, Brösarps sn, AK, Emelie Petersson, 2009
6. Gylstorp. Medeltida odlingslämningar i Visseltofta sn, FU, Tony Björk & Brita Tronde, 2009
7. Väsby kyrka. Bland taklagare och takläggare, Väsby sn, AK, Petter Jansson, 2009
8. Odyssé längs Skånes kuster. Kust och Historia i Skåne. Bertil Helgesson, 2010
9. Övedskloster – restaurering av terrassmuren, Öved sn, AK, Kristina Nilén, 2007-2008
10. Stångby kyrka – utvändig renovering, Stångby sn, AK, Cecilia Pantzar & Kristina Nilén, 2005-2006
11. Kristianstads station – antikvarisk förundersökning, Kristianstad, AF, Emelie Petersson & Heikki Ranta, 2010
12. Allhelgonakyrkan i Lund- utvändig restaurering etapp I, Lunds socken, AK/AM, Petter Jansson, 2009
13. Hotade arter och byggnader –tips och råd vid byggnadsvård. PJ, Nils-Otto Nilsson & Åsa Jakobsson, 2009-2010
14. Människan och landskapet –Metodutveckling, etnobiologi för kulturmiljövård. PJ, Åsa Jakobsson, Anki Karlsson & Cissela Olsson, 2010
15. Vrams Gunnarstorps slott – utvändiga arbeten, Bjuvs sn, AK, Emelie Petersson, 2009
16. Ballingstorpsgården, Kviinge sn, AK, Emelie Petersson, 2010
17. Renovering av stenvalvsbro vid Öveds kloster, Öved sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2010

Förkortningar: AF-antikvarisk förundersökning AK- antikvarisk kontroll AM- antikvarisk medverkan AU- arkeologisk utredning DK- dokumentation, övrigt FU- arkeologisk förundersökning KA- kulturhistorisk analys MD- murverksdokumentation OU- osteologisk undersökning PJ- projektrapport VP- värddplan UN- arkeologisk undersökning BD- byggnadsdokumentation BAD- byggn-ark-dokumentation BMU- byggnadsminnesutredning
